

3. helluntain jälkeinen viikko, keskiviikko

Päivän epistola

(Room. 8: 2 – 13)

”Veljet, Hengen laki, joka antaa elämän Kristuksen Jeesuksen yhteydessä, on näet vapauttanut sinut synnin ja kuoleman laista. Jumala teki sen, mihin laki ei pystynyt, koska se oli ihmisen turmeltuneen luonnon vuoksi voimaton. Syntien sovittamiseksi hän lähetti tänne oman Poikansa syntisten ihmisten kaltaisena. Näin hän tuomitsi ihmisessä ihmisten synnin, jotta meissä, jotka elämme Hengen emmekä lihamme mukaista elämää, toteutuisi lain vaatima vanhurskaus. Lihan mukaan elävillä on lihan mukaiset pyrkimykset, Hengen mukaan elävillä Hengen mukaiset. Lihan pyrkimykset tuottavat kuoleman, Hengen pyrkimykset elämän ja rauhan. Lihan pyrkimykset sotivat Jumalaa vastaan, sillä ne eivät alistu Jumalan lakiin eivätkä voikaan alistua. Ne, jotka elävät turmeltuneen luontonsa mukaisesti, eivät voi olla Jumalalle mieleen. Te ette kuitenkaan elä oman luontonne vaan Hengen alaisina, jos kerrran Jumalan Henki asuu teissä. Mutta se, jolla ei ole Kristuksen Henkeä, ei ole hänen omansa. Jos Kristus on teissä, teidän ruumiinne tosin on kuollut synnin vuoksi, mutta Henki luo elämää, koska teidät on tehty vanhurskaiksi. Jos siis teissä asuu Jumalan Henki, hänen, joka herätti Jeesuksen kuolleista, niin hän, joka herätti Kristuksen kuolleista, on tekävä eläviksi myös teidän kuolevaiset ruumiinne teissä asuvan Henkensä voimalla. Meillä on siis velvollisuuksia, veljet, mutta ei itsekästä luontoamme kohtaan: ei meidän pidä elää sen mukaan. Jos elätte luontonne mukaan, te kuollette, mutta jos Hengen avulla kuoletatte syntiset tekonne, te saatte elää.”

”Jumala teki sen, mihin laki ei pystynyt” kertoo Jumalan korjaavan Mooseksen lain kyvyttömyyden asettaa ihminen Jumalan eteen puhtaana, vapaana synnistä ja kuolemasta (kuolema jälleen ymmärrettävä erona Jumalasta). Ihmisen turmeltunut luonto eli ihmisessä vaikuttava synti teki ihmisestä voimattoman. Mooseksen laki kyllä osoitti synnin mutta ei antanut voimaa torjua sitä.

”Hän lähetti tänne oman Poikansa” on voimakkaampi ilmaisu kuin Jumalan Poika. Siinä korostetaan Pojan jumalallista alkuperää. Teksti osoittaa Jumalan tulevan ihmisten lähelle, osaksi ihmiskuntaa. Tämä tapahtuu ”syntien sovittamiseksi”, tässä tuodaan esille, että tämä on osa Jumalan pelastavaa toimintaa. Poika saattaa päätökseen sen, mihin Mooseksen laki ei kyennyt: antaa ihmiselle mahdollisuuden pelastukseen.

”Syntisten ihmisten kaltaisena” ei merkitse näennäistä olemista syntisten ihmisten kanssa. Jeesus syntyi naisesta lain alaisuuteen (Gal. 4: 4). Paavali ei sano, että Jeesus tuli synnillisessä lihassa, vaan

hän ilmaisee asian seuraavalla tavalla: ”Kristukseen, joka oli puhdas synnistä, Jumala siirsi kaikki meidän syntimme, jotta me hänessä saisimme Jumalan vanhurskauden.” (2. Kor. 5: 21). Tätä korostaa vielä: ”hän vain ei langennut syntiin” (Hepr. 4: 15). Hän tuli meidän kaltaisenamme, koki synnittömänä synnin seuraukset ja kärsi kuoleman lain kiroamana (Gal. 3: 13). Näin Hän pelasti meidät pahasta maailmasta (Gal. 1: 4) ja tuhosi synnin voiman ihmiseen. Kasteessa kristitty on liitetty niin Kristuksen kuolemaan kuin ylösnousemukseen ja olemme osallisia päämäärästä ja voitosta, mikä on osoitus synnin vallan loppumisesta ihmisen elämässä.

”Toteutuisi lain vaatima vanhurskaus”. Mooseksen laki esitti ideaalin tilanteen vanhurskaasta ihmisestä, mutta ei antanut välineitä vaatimuksen toteutukseen. Tämä toteutuu Hengen avulla. ”Jotka elämme Hengen emmekä lihan mukaista elämää, toteutuisi lain vaatima vanhurskaus.” Henki auttaa ihmisiä voittamaan lihan ja saavuttamaan vanhurskauden. Tämä ei tapahdu automaattisesti kasteen jälkeen vaan edellyttää yhteistyötä Jumalan armon kanssa.

”Lihan mukaan elävillä” tarkoitetaan itsekeskeisiä ihmisiä, jotka toteuttavat omia halujaan. ”Lihan pyrkimykset tuottavat kuoleman” tarkoittaa eroa Jumalasta, joka on elämä. Sen vastakohta on Henki, joka ohjaa elämään ja rauhaan eli Jumalaan. Tässä yhteydessä sana, joka on nyt suomennettu sanalla ”pyrkimys”, on laajempi merkitys. Aiemmat suomennokset käyttävät sanaa ”mieli” tai ”ajatella”. Kyseessä on sielun korkein kyky tietää jotakin, asia, joka on kaiken ajattelumme ja tekemisemme ymmärrys ja henki. Sana voidaan kääntää suomen kielelle hieman eri tavoin: mieli, ymmärrys, ajatus, järki, käsitys, tieto. Todellinen katumus on mielenmuutos, joka ei ole vain järjellä ajatuksissa tapahtunut oivallus, vaan koko olemassaolomme muutos.

”Lihan pyrkimykset sotivat Jumalaa vastaan, sillä ne eivät alistu Jumalan lakiin” toteaa, että ihminen, joka pyrkii toteuttamaan vain omat tahtonsa, ei kykene seuraamaan Jumalan tahtoa. Vihamielisyys Jumalaa kohtaan aiheuttaa rikkomuksen lain käskyjä kohtaan.

Jumalalle eivät ole mieleen ne, ”jotka elävät turmeltuneen luontonsa mukaisesti”. Sekä kristinuskossa että juutalaisuudessa ihmisen elämän päämääränä on toimia Jumalan mielen mukaisesti. Itsekäs ihminen ei tähän pysty. Ihmisen pitää elää Hengen ohjaamana. Henki vapauttaa ihmisen kokonaan suuntautumaan Jumalaan.

”Jos siis teissä asuu Jumalan Henki”. Henki on peräisin Jumalasta, niin kuin muukin pelastukseen tähtäävä ilmoitus. Kristitty ei ole vain ”Hengessä” vaan Henki vaikuttaa hänessä. Paavali vaihtaa ilmaisumuotoa kuvatessaan kristityn kokemusta osallisuudesta jumalalliseen elämään: Jumalan

Henki, Kristuksen henki ja Kristus.

”Jolla ei ole Kristuksen Henkeä, ei ole hänen omansa.” Kristukseen kuuluva kristitty on se, jolla on voima elää Jumalalle Kristuksessa Jeesuksessa (Room. 6: 10 – 11). Tämän eläväksitekevän voiman antaa Henki.

”Jos Kristus on teissä” merkitsee myös sitä, että myös Henki on hänessä. Jos ihmisessä ei ole Henkeä, hän on vain kuin ruumis, sillä hän on synnin vallassa. Henki elävöittää ihmisen vanhurskautumisen lahjan kautta.

”Jumalan Henki, hänen, joka herätti Jeesuksen kuolleista” on Isän henki. Henki lähtee Isästä ja on Isän ilmaantuminen, läsnäolo ja voima, joka elävöittää kristittyä. ”On tekevä eläviksi myös teidän kuolevaiset ruumiinne” suuntautuu tulevaisuuteen, Kristuksen toiseen tulemiseen.

Tekstimme loppuosassa varaudutaan jo seuraavaan teemaan. Lihallisen luonnon mukaan elävä kuolee (eroon Jumalasta), mutta Hengen avulla syntisten tekojen kuolettaja saa elää (Jumalan yhteydessä). Uuden elämän lahja edellyttää, että meillä on usko ja olemme kuuliaisia Jumalalle.

Päivän evankeliumi

(Matt. 10: 16 – 22)

”Herra sanoi opetuslapsilleen: ”Minä lähetän teidät kuin lampaat susien keskelle. Olkaa siis viisaita kuin käärmeet ja viattomia kuin kyyhkyset. ”Pitäkää varanne, sillä ihmiset vievät teidät oikeuden eteen ja ruoskivat teitä synagogissaan. Maaherrojen ja kuninkaidenkin eteen teitä tullaan viemään minun takiani, todistukseksi heille ja kansoille. Mutta kun teidät luovutetaan viranomaisien käsiin, älkää olko huolissanne siitä, miten tai mitä puhuisitte, sillä teille annetaan tuona hetkenä sanat, jotka teidän tulee puhua. Te ette puhu itse, teissä puhuu Isänne Henki. ”Veli antaa veljensä surmattavaksi, isä lapsensa, ja lapset nousevat vanhempiaan vastaan ja tuottavat heille kuoleman. Kaikki tulevat vihaamaan teitä minun nimeni tähden, mutta se, joka kestää loppuun asti, pelastuu.”

Teksti jatkuu suoraan siitä, mihin eilinen loppui. Tekstin alku: ”Minä lähetän teidät” on muodollisesti oikein. Kreikankielisessä tekstissä on kuitenkin lisäpainotus, joka korostaa lähettäjä ja joka nykysuomennoksessa ei tule hyvin esille. Vanhempi suomennos tuo sen esille: ”Katso, minä lähetän teidät”. Tarkoituksena on rohkaista opetuslapsia.

Nyt Jeesus rohkaisee kehtämään tulevaa juutalaisten toimeenpanemaa vainoa.”Olkaa siis viisaita kuin käärmeet” on rabbiinisista lähteistä. Voi olla, että kyse on sananlaskusta. Synagoga oli julkinen tila, missä jumalanpalvelusten lisäksi pidettiin muita julkisia kokouksia, esimerkiksi oikeudenkäyntejä. Tässä oleva maininta synagogasta tarkoittaa todennäköisesti paikallista juutalaista oikeudenkäyntiä. Apostolien tekojen kirja kertoo, miten uskovaisia vainottiin ja erotettiin synagogista. Ruoskiminen viittaa juutalaisen lain rikkomiseen, josta seurasi rangastus (5. Moos. 25: 1 – 3, Matt. 20: 19; 23: 34).

Maaherroilla tarkoitetaan Rooman valtakunnan asettamia maaherroja, kuten esim. Pontius Pilatusta (Matt. 27: 2). Kuninkaat tarkoittavat todennäköisesti vasallikuninkaita, esimerkiksi Agrippa I. Se voi viitata myös itse keisariin. ”Todistukseksi heille ja kansoille” ei välttämättä tarkoita lähetyssaarnaa vaan kestävyyttä kidutuksessa. Sana marttyyri merkitsee kreikaksi todistajaa. Käännös on periaatteessa oikea, mutta se on mahdollisesti jälleen menettänyt jotain. ”He” tarkoittaa todennäköisesti juutalaisia ja ”kansat” on vanhan käännöksen mukaan pakanat, kuten se on myös joissakin muunkielisissä käännöksissä.

Opetuslasten esikuvaksi tulee Kristuksen oma esimerkki. Hänet vietiin oikeuden eteen (suuri neuvosto). Häntä pilkattiin ja ruoskittiin. Hän joutui maaherran eteen. Viimein Hän omalla kuolemallaan todisti itsestään, niin että sadanpäälikkö ja vartijat tunnustivat: ”Tämä oli todella Jumalan Poika” (Matt. 27: 54).

Kirkon opetus on, että rahasta ja jopa kunniastakin voi luopua. Mutta uskosta ei saa luopua. Se on tunnustettava. Uskon tunnustaminen on samanaikaisesti todistusta Kristuksesta.

”Sillä teille annetaan tuona hetkenä sanat, jotka teidän tulee puhua” ei tarkoita sitä, että pappi voi opettaa ilman valmistautumista. Kyse on hätätilanteesta. Niihin ei voi valmistautua eikä niitä tule etukäteen murehtia. ”Te ette puhu itse, teissä puhuu Isänne Henki.” Matteus korostaa Hengen toimintaa. Luukkaalla asia on hieman toisin, hänen mukaansa Jeesus sanoi opetuslapsilleen: ”Minä annan teille viisauden puhua” (Luuk. 21: 15). Markuksen mukaan puhujana on Pyhä Henki (Mark. 13: 11). Jeesus rohkaisee opetuslapsiaan tällaisia tilanteita vastaan. Etukäteen ei pidä olla epätoivoinen.

”Lapset nousevat vanhempiaan vastaan” muistuttaa profeetta Miikan julistusta (Miika 7: 6). Jeesus kertoo näistä asioista etukäteen opetuslapsilleen, etteivät he hämmästyisi sitä, että kaikkein lähimmätkin ihmiset voivat pettää heidät. Heitä valmistetaan etukäteen mahdollisiin kärsimyksiin. ”Kaikki tulevat vihaamaan teitä” on tyypillinen liioitteleva sanonta. Sana ”kaikki” tulee

ymmärtää sanana ”monet”. Sillä on monia, jotka uskovat. ”Se, joka kestää loppuun asti, pelastuu” kertoo hellittämättömästä kärsivällisyydestä, joka tuo pelastuksen.